

הנחייה לבעלי התפקידים
בחדר ועדת הקלפי

הוראת שעה איסור שימוש בטלפונים ניידים

בתוקף סמכותה על-פי סעיף 145(ד) לחוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, החליטה ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-14 ולראש הממשלה ביום י"א באייר התשנ"ו (30.4.96), ליתן הוראת שעה כלהלן:

בעת פעולתה של ועדת קלפי לא יחזיק מזכיר ועדת קלפי, יושב-ראש ועדת קלפי, סגן יושב-ראש ועדת קלפי, חבר ועדת קלפי או משקיף בוועדת קלפי מכשיר טלפון נייד פתוח, לא יקבל שיחות במכשיר כאמור ולא יחייג ממכשיר כאמור בתוך החדר שבו פועלת ועדת הקלפי.

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

החלטות בבקשות לצוי מניעה,
המתייחסות לתעמולת בחירות
באמצעות שלטים

תב"כ 5/14

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-14
השופט תאודור אור

המבקשת:

סיעת הליכוד בכנסת
ע"י ב"כ עו"ד א. הברמן

נ ג ד

המשיבים:

1. סיעת העבודה
ע"י ב"כ עו"ד א. לורך
2. א.פ.ש.ר
ע"י ב"כ עו"ד ד. וייסגלס
3. נור פרסום חוצות בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד מושכל
4. רפיד שילוט מאור חוצות
ע"י ב"כ עו"ד י. כהן

ה ח ל ט ה

1. בקשת המבקשת היא, למתן צו מניעה לפי סעיף 17ב' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשכ"ט-1959 (להלן: החוק). הצו המבוקש הוא לאיסור פירסום של שלטי חוצות, אשר לטענת המבקשת המשיבים אחראים לפרסומם. המדובר בשלטי חוצות בהם נאמר "השלום ינצח את הטרור", כשבתחתית השלט, בצד שמאל שלו, מצויין שמה של המשיבה השניה א.פ.ש.ר. (להלן: אפש"ר).

המבקשת מסתמכת בבקשתה על הוראות סעיף 10(א) לחוק, אשר קובע בסעיפים קטנים (1) ו- (4) כדלקמן:

"לא תהא תעמולת בחירות באמצעות מודעות מודפסות המוצגות ברבים, אלא בהגבלות אלה:

(1) המודעה לא תהא גדולה מ-50 עד 70 ס"מ.

... (2)

... (3)

(4) המודעה לא תודבק אלא על לוחות מודעות שייעדה רשות מקומית דרך קבע להדבקת מודעות או שייעדה במיוחד להדבקת מודעות של תעמולת בחירות לקראת בחירות, או על משרדיה או מועדוניה של המפלגה או של רשימת המועמדים המפרסמת את המודעה".

על פי הוראות סעיף 10 א' לחוק, חלות הוראות סעיף 10 לחוק, בשינויים המחוייבים, גם על שלט מודפס או בלתי מודפס, בסייג המתייחס לסעיף 10(א)(1) אשר אינו לענייננו.

אין מחלוקת בין הצדדים, כפי שהוכח הדבר גם בצילומים של השלטים שהוצגו בפני, שגודלם של השלטים עולה על הגודל המותר לפי סעיף 10(א)(1) לחוק; וגם לא על כך שאלה הוצגו במקום שאינו מותר על פי הוראות סעיף 10(א)(4) לחוק.

2. המחלוקות בין הצדדים הן בשאלות הבאות:

א. האם הוכח, כטענת המבקשת, שהתקנת השלטים על ידי אפש"ר נעשתה במתואם עם המשיבה הראשונה, מפלגת העבודה, או מטעמה, וכי אפש"ר פועלת כזרוע ארוכה של מפלגת העבודה או מטעמה. טענת העותרת היא, שאלה פני העובדות.

ב. האם השלט בנוסחו האמור מהווה "תעמולת בחירות" כמובנה בחוק, שהרי המגבלות בסעיף 10 לחוק, הן ביחס לגודל המודעה והן ביחס למיקומה, חלות על תעמולת בחירות בלבד.

3. על פי תגובה מטעם מפלגת העבודה, אין כל קשר או שיתוף פעולה מכל סוג שהוא מצידה עם אפש"ר, ואין למפלגת העבודה כל שליטה או השפעה על הפעולות הננקטות על ידי אפש"ר, לא בנושא פירסום המודעות ולא בכל עניין אחר. מפלגת העבודה גם לא ידעה על הכוונה לפרסם את השלטים הנדונים ואלה הותקנו ללא ידיעתה.

גם אפש"ר טוענת להעדר כל קשר בין פעילותה לבין זו של מפלגת העבודה. על פי האמור בתגובה מטעם אפש"ר, אפש"ר הינה עמותה ציבורית, אשר הוקמה לפני כשנתיים וחצי. העמותה אינה נושאת אופי מפלגתי או פוליטי, ואין כל זיקה, ישירה או עקיפה, בינה למפלגה כלשהי בישראל. היא מאגדת בתוכה אנשי רוח, עסקים, תקשורת וחברה מגווני הקשת פוליטית השונים, ופעולתה, על פי מטרותיה, היא בהסברת חשיבותו של כינון השלום במזרח התיכון בקרב כלל הציבור בישראל ובעולם. לדבריה, לאחר פיגועי הטרור האחרונים במספר מקומות בארץ, יזמה במסגרת מסע פירסום ארצי של שלטי חוצות את השלטים נשוא המחלוקת בהם נאמר ש"השלום ינצח את הטרור". מסע זה דומה למסעות פירסום קודמים שיזמה העמותה בעבר, במרחק זמן ממועד הבחירות לכנסת ובטרם הוקדם מועד קיומם, שגם בהם הודגש רעיון קידום השלום במזרח התיכון.

אפש"ר מדגישה בתגובתה את עמדתה, שעם ישראל כולו מאוחד בכמיהתו לשלום. כמיהה

זו חוצה מפלגות, מאחדת את העם כולו. בהתאם לכך, תוכן השלטים מהווה סיסמה משותפת לכל העם בישראל ואינו מהווה חלק מן הוויכוח הפוליטי המפלגתי הנטוש בימים אלה לקראת הבחירות.

במהלך הדיון נשאל יושב ראש עמותת אפש"ר, פרופסור בר-נביא, שאלות, הן על ידי והן על ידי בא כוח המבקשת, במטרה לברר אם יש קשר כלשהו בין אפש"ר לבין מפלגת העבודה, וחיזק בדבריו העדר כל קשר כזה.

4. בא כוח המבקשת ביקש לבסס קיומו של קשר כאמור על סמך מספר עובדות. עיקרן של אלה הוא שאפש"ר קשורה בפרסומי שלטיה עם משרד הפירסום קשר בראל, והעמותה "אזרחים למען פרס" או "העם עם פרס" קשורה עם אותו משרד לפירסום שלטיה. עמותה אחרונה זו פועלת בשיתוף פעולה עם מפלגת העבודה, כפי שעולה מתצהיר שהוגש מטעם מפלגת העבודה. מסתבר גם, שבראש עמותת אפש"ר עמד מר להט, אשר עומד כיום בראש העמותה "העם עם פרס".

עובדות אלה מלמדות, לטענת המבקשת, על קשר הקיים בין שתי העמותות, אשר אחת מהן

קשורה, כאמור, עם מפלגת העבודה. אלא שלפי העובדות אשר בפני, עמותת אפש"ר ועמותת "העם למען פרס" שונות במטרותיהן, ובעוד האחרונה קשורה ומתואמת עם מפלגת העבודה, לא כן הראשונה. ואמנם, כפי שהוברר, כדי לעמוד בראש העמותה האחרונה ראה מר להט להתפטר מתפקידו כיושב ראש העמותה הראשונה.

סיכומה של נקודה זו הוא, שעל פי העובדות שבאו בפני לא אוכל לצאת מהנחה שאפש"ר פועלת בהשראתה או מטעמה של מפלגת העבודה או שקיים קשר בין השתיים אשר יצדיק קביעה שיש לראות את פעולות אפש"ר כפעולות של מפלגת העבודה.

5. התוצאה היא, שדין הבקשה לצו מניעה נגד העבודה להדחות. גם בקשת המבקשת שאקבע על פי סעיף 11 לחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973, כי עלות מימון השלטים הנדונים הינה הוצאה, כמשמעותה בחוק מימון מפלגות, שהוציאה מפלגת העבודה, דינה להדחות.

6. החוק אינו מגדיר מהי תעמולת בחירות. השאלה מהי תעמולת בחירות כמובנה בחוק נדונה בהרחבה בבג"צ 869/92 ו-931/92 זווילי נ' יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת השלוש עשרה (פ"ד מו (2) 692); וראה גם תב"כ 1/93 סיעת צומת נ' ממשלת ישראל, פ"ד מז (3) 353.

על פי המבחנים שנקבעו שם, יש לקבוע אם השלטים הנדונים מהווים תעמולת בחירות. על פי מבחנים אלה, השאלה היא לא אם יכולה להיות השפעה עקיפה כלשהי לשלטים אלה על הבוחר, אלא האם האפקט הדומיננטי שלהם הוא בהשפעה על הבוחר. ובמילים אחרות, האם יש בפירסום אשר בשלטים הנדונים ניסיון להשפיע על בוחרים להצביע עבור מפלגה או מפלגות מסוימות או עבור מועמד זה או אחר בבחירות לראש ממשלה. אכן, לא כוונת העמותה אפש"ר היא שתכריע, שכן לא כוונת המפרסם היא החשובה. די שהתוצאה הדומיננטית של הפירסום תהיה השפעה על מחשבתו של הבוחר כדי שהפירסום יחשב לתעמולת בחירות. המבחן אם זו התוצאה הינו מבחן האדם הסביר. כיצד הוא רואה ומפרש את הפירסום. לפיכך, אפילו פעלה אפש"ר בתום

לב במסגרת מטרותיה, הרי אם שלטים שהתקינה יש בהם, על פי תוכנם, ניסיון לשכנע בצדקת דרכם של מפלגה או מועמד לראשות הממשלה בעיני האדם סביר המתבונן בהם, די בכך כדי שיקבע שבתעמולת בחירות עסקינן.

7. בא כוח המבקשת ביקש לשכנעני שכאלה הם פני הדברים בענייננו. לשיטתו, כל הקורא את השלטים הנדונים יפרש זאת כקריאה לתמוך בבחירות במפלגת העבודה ובמועמדה לראשות הממשלה. בעניין זה ביקש להבהיר את עמדותיהן השונות של שתי המפלגות הגדולות - מפלגת העבודה ומפלגת הליכוד - בעניין הדרך להשיג שלום. בא כוחה של אפש"ר הדגיש, לעומת זאת, שהשימוש בתעמולת בחירות במילים "שלום" אינו נחלת מפלגה אחת וכי הוא משותף למפלגות רבות. לדוגמה הביא מודעות של מפלגת הליכוד בהן מצויינת ה"חתירה לשלום" וכי "לא צריך להתייחס מהשלום".

לא אקח על עצמי לנתח ולקבוע את דרכן של כל אחת משתי המפלגות הגדולות להשגת השלום, באשר אין בידי לקבוע על פי העובדות שבפני בצורה מבוררת את המדיניות

והדרך של כל אחת מהן בעניין זה. איני סבור שדי בדברים שנטענו בפני בעל פה כדי לקבוע ממצאים בשאלה מהי הדרך המאפיינת את כל אחת משתיהן, ובפרט שנתגלעו חילוקי דעות בין הצדדים בעניין זה. בנסיבות כפי שהובאו בפני, נראה לי שהיה מקום לקבוע, כטענת המבקשת, שהסיסמה אשר בשלטים הנדונים יכולה להחשב כתעמולת בחירות, לו היה ניתן לקבוע שסיסמה זו - "השלום ינצח את הטרור" - הנה סיסמת בחירות של מפלגת העבודה או של מועמדה לראשות הממשלה, עד שאדם סביר הרואה שילוט כזה יבין שהוא נקרא להצביע עבור מפלגת העבודה או עבור מועמדה לראשות הממשלה (ראה והשווה תר"מ 3/93 דאוס נ' טדי קולק ואח', פסקה 4). לא אוכל לקבוע זאת, כי הדבר לא הוכח בפני.

במצב דברים זה, כשהוברר אופיה העצמאי, בלתי מפלגתי, של אפש"ר; כשהוברר שלאורך כל דרכה עסקה בניסיון לשכנע בדרך השלום הנראית לה אף ללא קשר לבחירות; כשהסיסמה בשלטים הנדונים נקבעה כתגובה למעשי הטרור ואין בהם הזדהות עם מפלגה או מועמד

לראשות ממשלה מסויימים - באתי לכלל מסקנה
שאינן לראות בשלטים הנדונים תעמולת
בחירות.

התוצאה של כל האמור היא, שהבקשה נדחית.

יש להמציא העתק החלטה זו בהקדם לצדדים.

ניתנה היום, א' בניסן תשנ"ו (21.3.96).

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

תב"כ 12/14

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-14
השופט תאודור אור

המבקשת:

סיעת העבודה בכנסת
ע"י ב"כ עו"ד א. שחם

נ ג ד

המשיבים:

1. חברת שלטי עבודי
ע"י ב"כ עו"ד ר. פאוסט
2. ארגון "זו ארצנו"
ע"י ב"כ עו"ד ח. משגב
3. סיעת מולדת בכנסת
ע"י ב"כ עו"ד כספר
4. הה"כ בנימין נתניהו
ע"י ב"כ עו"ד א. הברמן

ה ח ל ט ה

1. עניינה של בקשה זו הוא בשלטי חוצות אשר, לטענת המבקשת, המשיבה הראשונה (להלן: החברה) התקינה על פי הזמנת המשיבה השניה (להלן: המשיבה). במהלך הדיון נמחקה הבקשה ככל שהיא נוגעת למשיבה השלישית ולמשיב הרביעי.

2. תמונה של שלט כדוגמת שלטי החוצות הנדונים צורפה לבקשה. שלט זה מותקן בצומת הרחובות ביאליק - הלל סילבר ברמת-גן (להלן: השלט). בשלט נראים, בצד ימין שלו, פרס וערפאת כשהם צוחקים זה אל זה. ברקע נראה אוטובוס הרוס או שרוף וכן אדם חובש כפיה אדומה שורף את דגל ישראל. בצד השמאלי התחתון של התמונה מופיעה המילה "שלום" ואחריה סימן שאלה.

בטעון באי כוח הצדדים בפני, הוסכם שהשלט נעשה והותקן על ידי החברה על פי הזמנת המשיבה. עוד הסכימה המשיבה, ששלטים

כדוגמת השלט הותקנו גם במקומות אחרים
בארץ, וככל שיוחלט ביחס לשלט, מקובל עליה
שיחול הדבר גם לגבי השלטים האחרים.

3. סעיף 10(א) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה),
התשי"ט-1959 (להלן: החוק) קובע:

"10. (א) לא תהא תעמולת בחירות באמצעות
מודעות מודפסות המוצגות
ברבים, אלא בהגבלות אלה:

- (1) המודעה לא תהא גדולה מ-50
על 70 סנטימטר;
- (2) ...
- (3) המודעה תישא את שמו ומענו
של המדפיס שהדפיס אותה
ושל האדם האחראי להזמנתה;
- (4) המודעה לא תודבק אלא על
לוחות מודעות שייעדה רשות
מקומית דרך קבע להדבקת
מודעות או שייעדה במיוחד
להדבקת מודעות של תעמולת
בחירות לקראת בחירות, או

על משרדיה או מועדוניה של
המפלגה או של רשימת
המועמדים המפרסמת את
המודעה."

על פי האמור בסעיף 10א לחוק, הוראות סעיף
10 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על שלט
מודפס או בלתי מודפס, תוך הגבלה על תחולת
סעיף 10(א)(1), אשר אינה לענייננו.

4. על פי הנראה בצילום של השלט (מתוך השוואה
למכונת הנמצאת בסמוך לו), עולה גודלו של
השלט על המותר לפי סעיף 10(א)(1) לחוק.
אין נזכרים בו שמו ומענו של המדפיס וכן
המען של האחראים להזמנתו. על פי הטענה
בבקשה, גם מקום התקנת השלט אינו כדין.

בטיעון בפני הסכימה המשיבה שאין השלט
עונה לדרישות סעיף 10 ו-10א לחוק. אלא,
שלטענתה, אין תוכנו של השלט מהווה פרסום
של תעמולת בחירות כמובנה בחוק.

החברה, מצידה, השאירה את ההחלטה בבקשה
לשיקול דעתי, מבלי שנקטה עמדה בשאלה אם
השלט מהווה פרסום של תעמולת בחירות. היא

רק ביקשה, שאם יוחלט שיש להסיר את השלט
ויתר השלטים כדוגמתו, תינתן לה ארכה של
יומיים-שלושה לבצע זאת.

השאלה האמיתית על פיה יוכרע גורלה של
בקשה זו היא האם השלט מהווה פרסום של
תעמולת בחירות כמובנה בחוק.

5. לטענת המשיבה, יש להשיב על שאלה זו
בשלייה. טענתה היא, שהיא נאבקת מזה זמן
רב, וללא קשר לבחירות הקרובות, בהסכמי
אוסלו, בהם היא רואה רעה חולה וסכנה
קיומית למדינת ישראל. היא מדגישה, שאין
היא קשורה בכל מפלגה פוליטית בישראל, וכי
"לא ל'שלום' נוסח אש"פ מייחלים היהודים
במדינת ישראל - ואת זה היא רשאית לומר
בראש חוצות."

עוד מוסיפה המשיבה ואומרת בתגובתה:

"המבקשת רואה ב'שלום' מסר עיקרי
בבחירות הקרובות - ולכן מותר לשאול
את העומד בראשה אם לאוטובוס המתפוצץ
על יושביו ייקרא 'שלום'? (סעיף 4).

וכן:

"המבקשת רואה, מן הסתם; בכל אמירה
נגד ראש הממשלה 'הסתה' - ולא היא.
שלט החוצות בא לשרת מסר ציבורי
פוליטי מסויים שבו מאמינה המשיבה.
העובדה שיש בו להשפיע על בוחרים הנה
פועל יוצא בלבד. אין למנוע אמירות
פוליטיות רק בגלל שיש בהן כדי
להשפיע. למעשה, זוהי מטרתו". (כל
ההדגשות שלי - ת"א).

6. בשאלה מהי תעמולת בחירות על פי החוק,
נאמר לאחרונה בתב"כ 5/14 כדלקמן:

"החוק אינו מגדיר מהי תעמולת בחירות.
השאלה מהי תעמולת בחירות כמובנה
בחוק נדונה בהרחבה בבג"צ 869/92
ו-931/92 זווילי נ' יושב ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת השלוש עשרה
(פ"ד מו (2) 692); וראה גם תב"כ 1/93
סיעת צומת נ' ממשלת ישראל, פ"ד מז
(3) 353.

על פי המבחנים שנקבעו שם, יש לקבוע אם השלטים הנדונים מהווים תעמולת בחירות. על פי מבחנים אלה, השאלה היא לא אם יכולה להיות השפעה עקיפה כלשהי לשלטים אלה על הבוחר, אלא האם האפקט הדומיננטי שלהם הוא בהשפעה על הבוחר. ובמילים אחרות, האם יש בפרסום אשר בשלטים הנדונים נסיון להשפיע על בוחרים להצביע עבור מפלגה או מפלגות מסוימות או עבור מועמד זה או אחר בבחירות לראש ממשלה. אכן, לא כוונת העמותה אפש"ר היא שתכריע, שכן לא כוונת המפרסם היא החשובה. די שהתוצאה הדומיננטית של הפרסום תהיה השפעה על מחשבתו של הבוחר כדי שהפרסום ייחשב לתעמולת בחירות. המבחן אם זו התוצאה הינו מבחן האדם הסביר. כיצד הוא רואה ומפרש את הפרסום. לפיכך, אפילו פעלה אפש"ר בתום לב במסגרת מטרותיה, הרי אם שלטים שהתקינה יש בהם, על פי תוכנם, נסיון לשכנע בצדקת דרכם של מפלגה או מועמד לראשות הממשלה בעיני האדם הסביר המתבונן בהם, די בכך שיקבע שבתעמולת בחירות עסקינן."

באותו עניין התעוררה השאלה אם השלטים שנדונו שם מהווים פרסום הבא לשרת מפלגה פלונית או מועמד פלוני לראשות הממשלה, ועל כן הודגש שם, שפרסום המהווה, על פי תוכנו, נסיון לשכנע בצדקת דרכם של מפלגה או מועמד לראשות ממשלה, הינו תעמולת בחירות. אך יכול שתעמולת בחירות תהיה לא רק בדרך של נסיון לשכנע בצדקת דרכם של מפלגה, או מועמד לראשות הממשלה, אלא גם בדרך של נסיון לשכנע בפסול שיש בדרכם של כל אחד מאלה (ראה והשווה תר"מ 46/93 ותר"מ 47/93 בינשטוק נ' מזרחי ואח'). פרסום יהווה תעמולת בחירות כל אימת שעיקר תוכנו הוא השפעה על הבוחר, בין אם ההשפעה היא להצביע בעד מפלגה או מועמד פלוני, ובין אם יש בה, על פי תוכנה, להשפיע שלא להצביע בעדס. אכן, ידוע הוא שחלק גדול של תעמולת הבחירות מוקדש לתקיפת עמדותיו של היריב הפוליטי, ולתיאור חולשותיו ומחדליו - בין אם הוא מפלגה או מועמד ממועמדיה, ובין אם הוא מועמד לראשות ממשלה.

7. ברי בעיני, שכל אדם סביר אשר יצפה בשלט יבין על נקלה שהוא נועד להוות תעמולה נגד

תהליך השלום שמוביל שמעון פרס. הדבר מתבקש מכך, שפרס נראה בו ביחד עם יאסר ערפאת, כשהם מחייכים על רקע אוטובוס שהתפוצץ ודגל ישראל שנשרף בידי חובש כפיה, וליד המילה "שלום" מופיע סימן שאלה. כל נסיון להסביר זאת אחרת אינו אלא היתממות ונסיון לאחז עיניים.

מתוך הציטוטים שהובאו לעיל מתגובת המשיבה, נקל להסיק את מטרתה בהתקנת השלטים לשכנע כנגד תהליך השלום אותו הובילה ומובילה הממשלה הנוכחית. ניתן ללמוד זאת מדבריה, על פיהם, גם לדעתה, האמירה שבשלט היא נגד ראש הממשלה; וכן מדבריה כי היא מבקשת להעביר מסר פוליטי שיהיה בו להשפיע על בוחרים (ראה הקטעים המודגשים לעיל, מתוך ציטוט דברי המשיבה בתגובתה).

8. אפילו אם לא זאת היתה מטרת המשיבה בפרסום אשר בשלט, ואפילו הייתי מקבל את דבריה שאין היא מייחסת חשיבות לשאלה מי משני המועמדים לראשות הממשלה - מר פרס או מר נתניהו - יבחר למשרה זו, אין בכך לשנות מהמסקנה המתבקשת: תוכן השלט ומועד

פרסומו כיום, בתקופת מערכת תעמולת הבחירות לקראת בחירות האמורות להתקיים ב-29.5.96, מצביעים בבירור על כך שהשלט כולל מסר אל קהל הבוחרים שלא להצביע בעד מועמדותו של מר פרס לראשות הממשלה, כמו גם מסר נגד המפלגה שבראשה הוא עומד.

9. המשיבה הדגישה את עובדת היותה תנועה בלתי מפלגתית, אשר אינה מזדהה עם אף אחת מהמפלגות המשתתפות בבחירות. אין בידי לשלול טיעון זה, וגם בא כוח המבקשת לא גרס אחרת בטיעונו בפני. העובדה שהמבקשת ביקשה את מחיקת הבקשה ככל שהיא מתייחסת למשיבה השלישית, תנועת מולדת, ולמשיב הרביעי, מר נתניהו, מחזקת את טיעון המשיבה בנקודה זו. אך סעיף 10(א) אינו חל על מפלגות ושלוחיהן בלבד. כעולה מנוסח הסעיף, חל האיסור הנזכר בו כלפי הכל, לא רק כלפי המפלגות. הטעם לכך הוא, שאם לא היה חל איסור כללי כזה, קל היה להערים על האיסור שבסעיף. היו צעות עמותות ותנועות "בלתי תלויות" לרוב, ואלה היו מפרסמות תעמולת בחירות לטובת מפלגות המתחרות בבחירות, מבלי שמגבלות החוק היו

חלות על פרסומים כאלה. החוק ביקש למנוע זאת. כך סברתי גם בעניין אחר אשר בא בפני בתב"כ 5/14, אלא שלא השתכנעתי שם - בהתחשב בראיות ובטיעונים שהיו בפני ועל יסוד הנימוקים המפורטים שם - שהפרסום שנדון שם היווה תעמולת בחירות.

10. בא כוח המשיבה הדגיש חזור והדגש את חשיבותו של חופש הביטוי ואת הצורך לאפשר לכל אדם בחברה דמוקרטית כשלנו לומר את דברו הפוליטי באין מפריע. חשיבותו של חופש הביטוי במקומו מונח. ואומנם, בבואו לקבוע מהי "תעמולת בחירות" על פי האיזון בין התכליות שביסוד החוק, נתן בית המשפט העליון בפרשת זוילי משקל נכבד לזכות זו (ראה פסקה 17 של פסק דינו של השופט ברק), בעמודים 706-707). אך יש לזכור, שהזכות לחופש הביטוי אינה זכות מוחלטת, אלא יחסית, והזכות לחופש ביטוי מלא נסוגה בפני זכויות ועקרונות יסוד אחרים, כמבואר בפרשת זוילי.

לכך יש להוסיף, שאין החוק אוסר על המשיבה לפרסם תעמולת בחירות. הוראותיו כוללות הגבלות בלבד של תעמולה כזו, כמפורט בהן.

יוצא שאין מניעה על פי החוק שהמשיבה תפיץ את ה"אני מאמין" שלה ותתקוף ותבקר פוליטית כל מפלגה או מועמד בבחירות ככל שתחפוץ. אך עליה לעשות כן, כמוה כאחרים, במגבלות הדין, לרבות הוראותיו של החוק.

11. בא כוח המשיבה העלה הצעה, שאם ייקבע שהשלט מהווה פרסום של תעמולת בחירות, תהיה המשיבה מוכנה לתקן את השלט, וכל שלטים אחרים דומים שהיא הביאה לפרסומם, על ידי כך שתמונתו של מר פרס המופיעה בשלט תצבע בשחור, וכך תעלם דמותו מהשלט. צילום דוגמא של שלט כזה הומצא לי על ידי המשיבה (להלן: השלט המוצע).

אין לקבל הצעה זו. כל המתבונן בשלט המוצע יגיע למסקנה שהמדובר בתעמולת בחירות נגד מי אשר חתם על הסכמים עם ערפאת, נגד כל מי אשר סבור שהסכמים כאלה עשויים להביא לשלום, ומבחינת "תוכן" השלט לא השתנה בו, למעשה, דבר. ולא רק זאת. כל מי שצפו בשלט כזה קודם שכוסתה דמותו של פרס בשלט, יוכל להבין את השינוי בשלט

כך שאותה דמות שנראתה בו, דמותו של מר פרס, יש לראותה כדמות מחוקה. יש בכך, אולי, החמרה של מסר תעמולת הבחירות.

12. על סמך כל האמור לעיל והסתמך על סעיף 17 לחוק, אני נעתר לבקשה במובן זה שניתן בזה, כלפי החברה והמשיבה, צו מניעה האוסר את פרסום השלט, וכן שלטים דומים נוספים, אשר הותקנו לבקשת המשיבה במקומות אחרים בארץ, וכן את המשך פרסומם. התוצאה של צו זה היא, שעל החברה והמשיבה להסיר את כל השלטים הנ"ל.

כמבוקש על ידי החברה, ניתנת לחברה ולמשיבה ארכה עד ליום 26.4.96 בשעה 12:00 להסיר את כל השלטים הנ"ל.

ניתנה היום, ד' באייר תשנ"ו (23.4.96).

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

תב"כ 32/14

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-14
השופט תאודור אור

רשימת הליכוד - גשר - צומת
ע"י ב"כ עו"ד י. מימון

המבקשת:

נ ג ד

1. רשימת המועמדים "העבודה"
2. שמעון פרס, ראש-הממשלה
שניהם ע"י ב"כ עו"ד א. שחם
3. עמותת א.פ.ש.ר
ע"י ב"כ עו"ד מ. גדרון

המשיבים:

ה ח ל ט ה

1. השאלה על פיה יוכרע גורלה של בקשה זו היא אם השלטים שמפרסמת המשיבה השלישית, עליהם כתוב: "ממשיכים בדרך הנכונה - השלום ינצח", מהווים תעמולת בחירות לטובת המשיבים 1 ו-2, כטענת המבקשת.

אם הם מהווים תעמולת בחירות, הרי כפי שניתן להבין מטיעון ב"כ הצדדים, מיקום השלטים וגודלם, אינם עומדים בדרישות חוק הבחירות (דרכי תעמולה) התשי"ט - 1959.

2. חלק מהעובדות הצריכות לענין הובא בתב"כ 5/14 ולא אחזור על העובדות שם, עליהן הסתמכו ב"כ הצדדים בטיעונם בפני.

3. על רקע התשתית העובדתית הכוללת שבפני, הגעתי למסקנה שאין לראות בכיתוב על השלטים כאמור תעמולת בחירות לטובת המשיבים 1 ו-2. השימוש שנעשה בעבר במלים "בדרך הנכונה" במסגרת התעמולה מטעם הליכוד; השימוש במלים - "השלום ינצח"

כחלק מתעמולת הבחירות של המפלגות השונות - כמעט כל המפלגות - לרבות הליכוד, הנוקט בפרסומת ש"השלום ינצח עם ביבי נתניהו"; והעובדה ש"ממשיכים", הנזכר בשלטים, תואם את דרכה של המשיבה השלישית אשר ממשיכה בדרכה מזה שנים להדגיש את הצורך בשלום - כל אלה, הביאוני למסקנה שאין לראות בשלט האמור תעמולת בחירות לטובת המשיבים 1 ו-2, כנטען על ידי המבקשת.

4. לאור הראיות שבפני, אף לא אוכל לקבוע שהמשיבה השלישית פעלה בהתקנת השלטים בשם או למען המשיבים 1 ו-2.

הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ב' בסיון התשנ"ו (20.5.96).

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

החלטות בבקשות לצוי מניעה
המתייחסות לתעמולת בחירות
מלווה בתכניות בידור

תב"כ 24/14

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-14
השופט תאודור אור

רשימת הליכוד - גשר - צומת
ע"י ב"כ עו"ד י. מימון

המבקשת:

נ ג ד

1. הסתדרות העובדים הכללית
החדשה.

ע"י ב"כ עו"ד י. קידר

2. סיעת העבודה

3. ראש-הממשלה

המשיבים 2 ו-3 ע"י ב"כ

עו"ד א. לורך

המשיבים:

ה ח ל ט ה

1. על פי טיעון ב"כ המבקשת בפני מתיחסת הבקשה לשתי קובלנות שבפי העותרת:

א. סיוע של המשיבה הראשונה, הסתדרות העובדים הכללית החדשה בתעמולת בחירות של המשיבים 2 ו-3.

ב. קיום עצרת המתוכננת להיערך מחר, 6.5.96, ערב ל"ג בעומר. המדובר בעצרת של תנועות הנוער בחמי עין גדי. עצרת זו אמורה להתקיים במעמד ראש הממשלה וכוללת, בין היתר, הופעת אמן. על פי הטענה קיים חשש שבעצרת זו תתקיים תעמולת בחירות. הואיל ובעצרת אמורים להיות מופע של לייזרים וזקוקין דינור וכן יופיע בה אמן, הרי שמדובר בתעמולת בחירות האסורה לפי סעיף 8 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) תשי"ט-1959.

2. הטענה הראשונה מופנית כנגד שימוש שעושה יו"ר המשיבה הראשונה, מר עמיר פרץ, בפתקי תעמולה בהם נאמר "העובדים בוחרים פרס", כשבתחתית הפתק משמאל מצויין "מטה עמיר פרץ - יו"ר ההסתדרות".

בענין זה הוצהר על ידי ב"כ המשיבים 2 ו-3 שהם ידאגו שפתקים כאמור לא יופצו עוד, אלא אם תמחק מהפתקים עובדת היותו של מר עמיר פרץ יו"ר ההסתדרות. בכך באה העותרת לסיפוקה כפי שהודיע בא-כוחה.

3. העצרת האמורה להתקיים מחר מאורגנת על ידי האגף לצעירים נוער וסטודנטים של המשיבה הראשונה. בתצהירה של נגה בוטנסקי יו"ר האגף, אשר בא כוח המבקשת הסכים לנכונות האמור בו, נאמר שבאירוע ישתתפו תנועות הנוער הבאות: הנוער העובד, מחנות העולים, השומר הצעיר, מימד, נועם, ביתר העולמי, השומר הצעיר העולמי והבוניס, דרור עולמי. תנועת "נוער עבודה" ו"נוער מרצ", אשר הנן תנועות פוליטיות, לא ישתתפו באירוע. תנועת הצופים הביעה תמיכה

בקיום האירוע אך מסיבות טכניות לא תיקח בו חלק. עצרת כדוגמת העצרת הנוכחית, המיועדת לבני נוער, התקיימה גם בשנה שעברה, וגם אז בל"ג בעומר.

עוד מצהירה גב' בוטנסקי כדלקמן:

"בארגון האירוע הקפדתי הקפדה יתרה שהוא לא ישא כל גוון פוליטי וכי לא תתלווה אליו כל תעמולת בחירות וכי הופעתם של ראש הממשלה ושר החינוך תהיה במסגרת תפקידיהם הממלכתיים".

עוד יש להזכיר, שהעצרת נקבעה להתקיים לפני שהיה ידוע על הקדמת הבחירות, ואמורים להשתתף בה חברי תנועות נוער אשר יגיעו מחוץ לארץ, אשר יש להניח שתכננו את בואם זה מכבר.

4. נראה לי, שעל פי הנסיבות האמורות, כשהמודגש הן בתגובות מטעם המשיבים והן בתצהירה של גב' בוטנסקי, שאין כל כוונה לעשות בעצרת שימוש לתעמולת בחירות, וכשמדובר בעצרת המיועדת לכל תנועות הנוער

ללא קשר לשאלת שיוכן המפלגתי, אין לראות בעצרת תעמולת בחירות, ובלבד שתתקיים ההתחייבות כאמור בתצהירה של נגה בוטנסקי. כאמור, הסכים ב"כ המבקשת לאמור בתצהירה, ועלי לצאת מהנחה שהאמור בו, כולל ההקפדה שהעצרת לא תשא כל גוון בעל אופי פוליטי, יקויים.

על סמך כל האמור לעיל, ובהתחשב במובנה של "תעמולת בחירות" כפי שזה פורש בפסיקה, באתי למסקנה שקיום העצרת על פי התכנית שנקבעה לה אינה מהווה תעמולת בחירות.

הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ט"ז באייר התשנ"ו (5.5.96).

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

תב"כ 41/14

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-14
השופט תאודור אור

עו"ד צ. סער

המבקש:

נגד

1. סיעת המפד"ל

המשיבה:

ע"י ב"כ עו"ד פ. מעוז

ה ח ל ט ה

1. בקשת העותר היא שיינתן צו מניעה על פיו יאסר קיומה של עצרת "לציון 90 שנה לחינוך הדתי בישראל". לטענתו, העצרת הינה עצרת שבה אמורה להתקיים תעמולת בחירות לטובת המשיבה וכי המשיבה היא המארגנת עצרת זו. הואיל ובעצרת אמורה להתקיים תוכנית אמנותית כולל נגינה וזימרה, קיום העצרת יהווה עבירה לפי סעיף 8 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959.

2. במהלך הדיון בפני הוברר שטענת המבקש, על פיה העצרת מאורגנת על ידי המשיבה, אינה אלא בגדר ניחוש או הערכה שלו, מבלי שבאה לכך כל תשתית עובדתית. יתר על כן, על פי האמור בתגובת המשיבה, המאומתת בתצהיר, גופים אחרים הם המארגנים את העצרת ואלה אינם קשורים ואין להם זיקה משפטית או ארגונית, לא במישרין ולא בעקיפין, עם המשיבה.

שמותיהם של גופים אלה נקובים במודעה על קיום העצרת, שהיא לבדה, כפי שהוברר, מקור האינפורמציה של המבקש על האמור להיות בעצרת.

והנה מתברר, שעל אף שהרשימה של הארגונים יוזמי ומקימי העצרת נזכרת במודעה על העצרת, אלו לא צורפו כצד לבקשה זו. ממילא, לא ניתנה להם הזדמנות להמציא תגובה לבקשה, לא בכתב ולא בעל פה.

בנסיבות רגילות יתכן והיה מקום לדחות את הדיון מהיום, ולאפשר למבקש לצרף כמשיבים את כל הארגונים אשר יזמו ועומדים לקיים את העצרת. אך מדובר בעצרת האמורה להתקיים הערב, בעוד שעות מספר, ולפיכך אין כל אפשרות לקיים את הדיון בבקשה בנוכחות כל הצדדים המעוניינים קודם קיומה של העצרת.

3. כאן המקום להדגיש, שהבקשה הוגשה בשיהוי ניכר. חלפו למעלה משבועיים מאז החלו

מפורסמות מודעות בדבר קיום העצרת, ורק ביום 23.5.96, בשעת הצהריים הוגשה הבקשה. היום הוא יום החול הראשון לאחר הגשת הבקשה (יום 24.5.96 היה יום חג, 25.5.96 - יום שבת). המצב עתה הוא שההכנות לעצרת כולן נעשו, הושקעו הוצאות נכרות לצורך זה, ואין להוציא מכלל אפשרות, שחלק מהמתכוונים להשתתף בעצרת נמצאים כבר ממש בדרך אליה. בנסיבות אלה, נראה לי, שחל שיהוי ניכר בהגשת הבקשה.

נימוק זה, כשהוא מצטרף לנימוק שכבר הוזכר בפסקה הקודמת, מצדיק את דחיית הבקשה.

4. לכל האמור ראוי להוסיף, שב"כ המשיבה הצהיר במהלך הדיון, שאין כל כוונה שהעצרת תכלול תעמולת בחירות. על פי הצהרתו, לא ייזכר שמה של המשיבה בעצרת, ולא תהיה בה תעמולה לא למפד"ל ולא לכל גוש פוליטי. יתר על כן, לתגובת המשיבה צורף נוסח דברים שאמור ח"כ זבולון המר לשאת בעצרת,

ולא היתה כל טענה בפי המבקש שכאילו הנוסח
האמור כולל תעמולת בחירות.

על סמך האמור לעיל, החלטתי לדחות את
הבקשה למתן צו מניעה.

ניתנה היום, ט"ו בסיון התשנ"ו (27.5.96).

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

החלטות בבקשות לצוי מניעה
המתייחסות לתעמולת בחירות
הקשורה במתן מתנות

תב"כ 28/14 בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-14
השופט תאודור אור

המבקשים:
1. סיעת מרצ
2. אורנון יקותיאלני
שניהם ע"י ב"כ עו"ד ד. הולץ

נ ג ד

המשיבה:
1. מפלגת ש"ס
ע"י ב"כ עו"ד ד. אבי-יצחק

ה ח ל ט ה

בישיבה מיום 17.5.96, במעמד באי כח הצדדים, המלצתי למשיבה, לאחר שהבהרתי לה את נימוקי ההמלצה, שתחדל מחלוקת הקמיעות והנרות אותם הפיצה במסגרת חלוקת ערכות, כחלק מתעמולת הבחירות של המשיבה.

בהודעה בכתב של עו"ד אבי יצחק, ב"כ המשיבה, אשר הובאה בפני היום נאמר: "המשיבה, מפלגת ש"ס, מתכבדת להודיע להב' יו"ר ועדת הבחירות, כי לאחר שיקול נוסף של המלצת כב' היו"ר בישיבה מיום 17.5.96, החליטה המשיבה לקבל את ההמלצה, והיא תפעל כדלקמן:

1. מפלגת ש"ס תפסיק לחלק הקמיעות והנרות האמורים בבקשה.

2. מפלגת ש"ס תנחה את כל פעיליה בכל רחבי הארץ כמתחייב מן האמור בסעיף 1 דלעיל,

זאת תוך המועד שייקבע ע"י כב' יו"ר ועדת
הבחירות (כדי לתת שהות לקיים את
ההתארגנות ואת הפעולות הדרושות לצורך זה,
כפי המקובל בהחלטות דומות שניתנו עד כה).

3. מפלגת ש"ס מסכימה שיינתן להודעה זו תוקף
של החלטה מחייבת.

ב"כ המבקשת עו"ד הולץ הסכימה למתן תוקף של
החלטה להודעה מטעם המשיבה אך התנגדה למתן
אורכה כמבוקש בפיסקה 2 של ההודעה וביקשה
שלהחלטה ינתן תוקף לאלתר.

על יסוד האמור לעיל, ניתן בזה תוקף של החלטה
להודעה מטעם המשיבה, דהיינו: ניתן נגד
המשיבה צו האוסר עליה לחלק את הקמיעות והנרות
הנזכרים בבקשה. ועליה להנחות את כל פעיליה
בכל רחבי הארץ כמתחייב מכך.

החלטה זו תיכנס לתוקפה היום החל מהשעה 17:00,
וזאת כדי ליתן למשיבה אורכה להודיע לכל
פעיליה לחדול מחלוקת הנרות והקמיעות כאמור.

ניתנה היום, א' בסיון התשנ"ו (19.5.96)

שעה 09:00

יש להעביר העתק החלטה זו בדחיפות לב"כ
הצדדים, הן טלפונית והן בפקס.

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

תב"כ 38/14

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-14
השופט תאודור אור

המבקש:

ח"כ רענן כהן
ע"י ב"כ עו"ד י. אתגר

נ ג ד

המשיבים:

1. תנועת "זו ארצנו"
ע"י ב"כ מר מ. פייגלין
2. חברת טלכלל
ע"י ב"כ עו"ד מ. וייצמן

ה ח ל ט ה

לאחר שהוסבר למר משה פייגלין ב"כ זו ארצנו שמתן השטרות הנזכרים בבקשה, אשר דוגמה של שלשה שטרות כאלה סומנה א' ב' ו-ג' (להלן- השטרות) מהווה תעמולת בחירות הקשורה במתן מתנה, דהיינו זכות להשתתף בהגרלה על סכום כסף, וכן שיש בכך עבירה על סעיף 8 לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, ועל פי המוסכם על ידו בשם המשיבה הראשונה, ניתן בזה צו מניעה האוסר על המשיבה הראשונה להפיץ בכל דרך את השטרות, בין בעצמה ובין באמצעות אחרים. הודעה על כך תמסר בדחיפות למשיבה השניה טלכלל בע"מ.

המשיבה הראשונה תודיע גם מצידה למשיבה השניה, כפי שהתחייבה, שהמבצע עם השטרות מבוטל.

ניתנת למשיבה הראשונה ארכה של שעתיים מעתה
דהיינו עד שעה 21:00 להודיע לכל הנוגעים בדבר
על הפסקת הפצת השטרות כאמור.

ניתנה היום, ח' בסיון התשנ"ו (26.5.96).

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה

החלטה בבקשה לצו מניעה
המתייחסת לתעמולת בחירות
בתכנית טלוויזיה

תב"כ 36/14

בפני כבוד יושב-ראש ועדת
הבחירות המרכזית לכנסת ה-14
השופט תאודור אור

האגודה לזכות הציבור לדעת
ע"י ב"כ פרופ' א. פולק

המבקשת:

נגד

רשות השידור
ע"י ב"כ עו"ד ע. שכטר

המשיבה:

החלטה

1. ביום 26.5.96 שמעתי את טענות הצדדים.

הוסכם על דעת הצדדים, שמר קירשנבאום, מנכ"ל רשות השידור, יעביר אלי את רשימת הנושאים אשר יועלו בתכנית "פופוליטיקה" האמורה להיות מוקרנת היום במסגרת שידורי הערוץ הראשון של הטלוויזיה. על פי רשימת הנושאים, והמוזמנים ליטול חלק בדיון במסגרת התכנית, נתבקשתי להחליט אם יש מקום להוציא צו מניעה האוסר את הקרנת התכנית, בשל כך שזו תכלול תעמולת בחירות, האסורה לפי סעיף 5(א) (1) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) התשי"ט - 1959.

2. הנושאים שאמורים להיות מוקרנים בתכנית, כפי שמסר לי מר קירשנבאום, הם:

1. "מדינה יהודית ודמוקרטית - החלת המשפט העברי במדינת ישראל?".

2. "הספורט הישראלי והאולימפיאדה".

הובהר לי על ידי מר קירשנבאום שבנושא הראשון של התכנית הכוונה להתייחס לנושא המשפטי הכרוך בנושא זה תוך הדגשה שהוזמנו ליטול חלק בתכנית משפטנים ולא פוליטיקאים, ואין כוונה להעלות בתכנית את הענין הפוליטי השנוי במחלוקת בין מפלגות בקשר לנושא

הדיון. הובטח לי ע"י מר קירשנבאום
שהוא יפנה בענין זה אל עורכי התכנית
ויבהיר זאת הבהר היטב.

בנסיבות אלה, ולאור ההסברים שקבלתי,
באתי לכלל מסקנה, שאין ליתן את צו
המניעה המבוקש, אשר על כן, הבקשה
נדחית.

ניתנה היום, ט' בסיון התשנ"ו (27.5.96).

תאודור אור

שופט בית המשפט העליון

יושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית

לכנסת ה-14 ולראש הממשלה